

جریدہ علیہ

مشخت جلد اسلامیکہ جریدہ رسمیه

۳۰ جمادی الاولی ۱۳۳۸

عدد ۵۴

اون بش کونده بر نشر اولنور

بشخی

برینه مودوع اولان قوتله دیکرینه مخصوص اولان جهت ایفا ایدیه مدیکندن ذوق ایله اصوات ، سمع ایله طعموم ادراک اولماز .

اما قوه ذائقه ، برشیک هم حلاوتی وهم حرارتی ادراک ایدیور ، دیه سؤال اولتورسه جوابنده : حلاوت قوه ذائقه ایله حرارت دخی فم ولسانده موجود اولان قوه لامسه ایله ادراک اولتور دیرز .

شوقدر وارکه بویه احد حواس ایله ادراک اولنان شی حاسه اخی ایلهده ادراک اولنه بیلیمک جائز می دکلمی ؟ بونده خلاف واردر . حق اولان جائز اولمسیدر . زیرا مادامکه بو حواسک ادراکی برکونا تأثیری اولیه رق مجرد جناب حقک خلقیلهدر . بناءً علیه احد حواس ایله ادراک اولنان شیک حاسه اخی ایلهده ادراکی جائزدر . ممنوع دکلدر .

عادة اللهک جریانی اوزره حواس خمسهنک هر برینه مودوع اولان قوانک تأثیری آنحق وسائط نقطه نظرنددر . حقیقته ایسه حواس خمسهنی وخواصنی خالق وموجد اولان آنحق واجب الوجود تعالی وتقدس خضر تریدر . بناءً علیه اوقوتی خارق العاده اوله رق اعضاء سائرده دخی خلق ایتیمکه قادردر .

حسین عونی

دین نظرنده حیات

[الی ایکنجی نسخه دن مابعد]

« اوت ، انسان بیک سنه نی متجاوز زماندن بری اوینامقده اولدوغی ، انسان جناب حقهده مسعود وموجوددر ، سوزنده برسوزدن دهافضله سنی کورمکه یالکنز آلهه بیلیدی ، اعتقاد ایچون هر شی نصل قولای اولوردی . بو حالد جناب حقک وکندینک حیات ابدیه سنه اعتقاد آنحق بردر ، کندینک حیات ابدیه سنی بالذات جناب حقک حیات ابدیه سنه منسوب ، وشمیدی حیاتنک اوزرینه مستقل حیاتنک یوکسلمه سنده آنحق جناب حقهده ، غیر مرتفع

برانشانك اوزرينه دها عالی بریسی کورور ، نه کیم کنیدی شمدیدن بویله سنی کونده
حائرده ؟ کوچوك مثاله اودها عالی اولانی وهر ایکسینک ارتباطنده ساده جه جزوی
بولندی کلی قاورار .

سندھ مشاهده انحلال ایدوب خاطره سی سکا صعود ایدر ؛ سنک تکمیل بودنیاده کی
مشاهده حیاتک جناب حقه انحلال ایدوب بوندن دها عالی بر خاطره حیاتی جناب حقه
صعود ایدر ؛ وخطرات سنک باشند اولدقلری کی ارواح آخرت ده جناب حقه یکدیگریله
معامله ده بولنورلر . کونده عینی زمانده پست وبلندی حائر اولان جناب حقه دکل ، بلکه
ذات حقه بالایه سوق ایدن عینی مرقانک پایه سنک فوقده یالکز برپایه . اوخالی دوشونلش
کله ایله جناب حق نصل خالی ایدی . تام معناسیله جناب حق نصل زنکیندر .

*

شو حالده بیلورمیسک ، سنک روحکده مشاهداتک آخرتی نصل ممکندر ؟ یالکز
بونک کرچک اولدوغنی بیلورسک ؟ بونکله برابر بویالکز بروحده ممکندر . بناء علیه
نصل ممکن اولدوغنی بیلورسک دها عالی بروحده سنک تکمیل روحک بر آخرتک
کرچککننده قولایه اینانه بیلورسک ؛ یالکز دها عالی بروح اولدوغنه وسنک اونده
بولدوغنه اعتقاد اتمک لازمدر .

وینه : انسان شوایکستی ، جناب حق هرشیده متصرف و موجوددر ، سوزنده بر حقیقت
کورمکه آله بیاسه یدی ، اعتقاد ایچون هرشی نصل قولای اولوردی . او حالده اولو
دکل ، بلکه جناب حق ایله ذی حیات اولان برالدرکه انسان اوندن کندینه مستقبل بدتی
انشا و بونکله بیت الهیده یکی بر او بنا ایدر .

فقط بوذی حیات قیلچی اعتقاد نه وقت ذی حیات اوله حق ؟
اونک ذی حیات قیلیمی اولی ذی حیات قیله جقدر .

سن عبادن سؤال ایدیورسک ؟ بن نصل ایله جواب ویردم . اعتقاد عجبا سؤالی
فصرف ایدر ؛ بونکله برابر بوسؤال پایلیسه بوکا آنجق نصل واسطه سیله بر جواب وارددر ؟
ونصل ثابت طور مدخه عجبا کیدوب کلکدن فارغ اولیه جقدر .

آماج بوراده طور یور ؟ برچوق منفرد یپراق اوندن دوشسون ؛ ینه اونک اصلی
واریطای ثابت وایدر . اودائما یکی دالدر سورمه جک ، وداائما یکی یپراقلر دوشه جکدر :

کندیسی آرتق سستوط ایتیه جکدر ؛ حسن چیچکلری دوکه جک و اعتقادده کوکانه جک
 یرده اعتقاد شمراستی حامل اوله جقدر . »

*
 *

بزم آخرت اعتقاد مزه موافق اولما قله برابر فهنرک حیات بعدالموت حقنده ۱۸۳۵
 آغستوسنده (غاستاین) ده یازدینی اوافق کتاب بعض تعدیلات ایله بوراده بیتدی .
 شمدی بونک اوزرینه صوک عصردن، آمریقانک (هارورد) دارالفنونی پروفیسورلرندن
 مشهور پسیقولوج متوفی (ویلیم جهیمس) ی دیکلیلم . (کثرت طرفدارنجه عالم) عنوانلی
 اثرنده جهیمس دیورکه : — « ظن ای دیورم ، انسان ادعا ایله بیلیرکه برطاقم خصوصی
 ماهیتده تجارب دینه واردرکه بونلر نه قیاس ایله نه ده پسیقولوجی یه عائد ملاحظه ایله
 تجربیه نک سائر نوعلرندن تفریع ای دیله بیلیرلر . ظن ای دیورم که تجارب دینه احتمال معقول
 ایله شوکا دلالت ایدرلرکه بزم شعورمز دها واسع بر محیط روحانی ایله ارتباطداردرکه
 اوندن عوام ناس (فی دینیلن علم روحک خبردار اولدوغی یکانه انسان نوعی) خارج قالیر .
 تصور ایتدیکم وقعه لر اولوم واعدامی بلانتظار تعقیب ایدن بر حیاتک تجارب دیه قیسه جه
 تعریف اولنه بیلیرلر . فقط بونکله بدنک بقا یا خود موتی قصد ایتیمورم . بونکله شونی
 قصد ای دیورم که شخص منفردک تجربیه سنده معین عملیات روحیه تکمیل شخصیتک اولومه
 مشابه برانهدامه سوق ایدرلر ، برطاقم عملیات که ضعف و خرابی یه بوشالیرلر و هیچ اولمازسه
 بعض فردلرده امیدسزلکده نهایت بولورلر . رومانلرده کی محبت مخیله نک بالنسبه یکی بر
 تظاهر ادیبانه اولدوغی کی ال یوکسک بر امیدسزلک آره سنده بلا انتظار ظهوره کلن
 یکی بر حیاتک بوتجارب دیه لوتر زمانلرینه قدر رسمی الهیاتده هیچ بر بیوک تأثیر وجوده
 کتیرمه مش کورونیور . بزم حیات درونیزله اسکی یونانیلر و رومالیلر کی آره سنده
 بولنان معین بر تضاده اشارت ای دیلیرسه احتمال که انسان بونلرک حقیقتنی ال ای صورتده
 تمیز ایتمه مقتدر اولور .

ظن ایدرم (چسترتن) بر کره بر یرده دیورکه یونانیلر ایله رومالیلر حیات اخلاقه لرینه
 متعلق اولان هر شیدیه پک جدی و اهمیتلی حرکت ایتش قوم ایدیلر . آینه لیلر تصور
 ایدرلردی که حق الیه بیله بر فوسیونله بر آریستیدسک استقامتنه حیرت ایتلیدرلر . بالذات

بو افندیلرده ظاهرکه بوفکرده ایدیلر . قاتونک کرچک سویلیجیلکی اویله طوقونوله ماز برحاله ایدی که بررومالینک مرهانکی برشیئه نظراً افاده ایده بیلدیکی اینالغه لیاقتسز لکک اک یوکسک درجه سی « بونی بکا قاتو کندیسسی بیله حکایه ایتسهیدی بن بوکا اینامیه جقدم » سوزلرندن عبارتدی . بو آدملا ایچون ایی ایی ، فنا فنا ایدی . مراییلک یوق کیدی . بو اوللا کلیسا نصرانیتک نتیجه سنده ظهور ایتدی؛ طبیعت طرفدارنجیه اولان سیستم هنوز صارصلمه مش ایدی؛ اونک قیمتلری هنوز تکمیل محتویاتی حائز ایدیلر وهیچ راسته زایه مستحق اولموردیلر . کافی مهارتله فرد مطالب ممکنه نك کافه سنه اهل ، فضیلت جاهلیه غروری اصلا منقرض اولماش ایدی .

بتون بو طبعیونجه خود پسندلکک قشرینی مؤثر صورتده قیران ایلک اخلاقی لوتر ایدی که بوبابده ذاتاً پاولوسک بونی یا پمش اولدوغنی فرض ایتشدی (بونده احتمال که حقیقه واردی) . لوتر انمودجنگ تجربه دینه سی بزم بتون طبعیونجه اولان اساسات ومقیاساتمک افلاسنه سائق اولور : بو کوستریرکه انسان آنحق ضعیف اولدوغنی زمان قوتلیدر . بر حیات وارددرکه اونک آیدیلغنده بتون طبیعتیه موافق اوله رق مؤسس وشایع اولان تقویات اخلاقیه ، فضائل وسجیه مزک وقایه سی صولک درجه چوجقجه برشی اولق اوزره تظاهر ایدرلر . کندی قوتیه ایی اوله ییلمک ایچون ناموسکارانه غرور مخیانی بر اقوب امیدندن واز کچمک ، کائناتک ده درین اقطارینه یکانه باب ایشته بودر .

دها درین اقطار کرک نصرانیت انجیلیه (پروتستانغه) وکرک شمیدیلرده « روح نداویسی » دینی یا خود « یکی فکر » دینی ده معروف اولان حرکتده مانوسدر . مسأله ده اولان تظاهر شوندن عبارتدرکه اک یوکسک یأس آنلرندن صوکره بزه درونی صورتده حیاتک یکی ترتیباتی تجلی ایدر . بزه بر طاقم مدد منابعی وارددرکه بونلرک حقنده اسیرانه تعقیب ایدیلن دساتیر اخلاقیه سیله وقانونیتیه طبعیونلق اصلا اهتمام ایتمز ، برطاقم امکانلرکه بزدن نفسی سلب ایدر ، یکی برنوع سعادت وقوت درونی که اراده ذاتیه مزری بر اقوب دها عالی برشیئی بزم ایچون مؤثر قیلمقلغمز اوزرینه تأسس ایدر . بویکی قوای حیات بر عالم تجلی ایتدیریر کورونورلرکه طبیعیات ایله عادی عوام اخلاقک تحیل ایتدکلرندن دها واسع ودها احاطه لیدر . ایشته بر عالم که اونده اولومک معین اشکالنه رغماً ، حتی اولومک معین اشکالی نتیجه سنده امید وقوتک اولومی ، مسؤلیت ، قورقو ووافق عملرک ، مزیت وقیمت

و شخصیه نك اولومی نتیجه سند، قیسه جه جاهلیت، طبیعونلق و قانونیلکك اعتقاد و اعتماد لری بی نهایت دکلری هر شینك اولومی نتیجه سند، هر شی ایدر. بزم سائر تجاربمزی، حتی بسیقو لوزی به عائد اولانلری ایشلین عقل بو خصوصی تجارب دینه به ظهور حقیقلرندن اول اصلا استدلال ایده مزدی. بونلرک وجودنی تخمین ایده مدی، زیرا بونلر تابع اولوب قیمتلری عکس ایتدکلری تجارب « طبیعه » ایله بر قطع مناسبت دالالت ایدرلر. فقط بو تجارب دینه نك شمعی کر چکدن ظهوره کلدکلری مقیاسده بونلری یاشیانلرک انظارنده خلقت وسعت پیدا ایدر. بونلر شوکا اشارت ایدر که بزم تجربه طبیعه مز، بزم صیق صورتده اخلاقی و معقول تجربه مز بتون تجربه انسانیه نك آنجق بر کسریدر. بونلر طبیعه کوشکجه، غیر معینجه خطوط خارجی و یروب روحه الك فوق العاده امکانلرله یماشلری کشاد ایدرلر. بواساسدن ناشی بکا کورونور که بزم بویه خصوصی ماهیتده بولنان تجارب دینه بی نظر دقته آلیان منطقی استعداد معرفتمز ایشینده دائماً بک مهم بر شینی بر طرفه بر اقوب اصلا مصیب بز استدلال نتیجه سنه واصل اولماسین. عقل دائماً دیه جک که اولوم و انقراض بسیطجه اولوم و انقراضدر، اصلا ده حیات مساوی طو تولا مازلر. بورادن ناشی بزم بزم معجه کله نك معنای خاصنده تجربه دینه، ده مکمل و بناء علیه ده مقنع بر فلسفه تأسیس ایتمکی آرزو ایدن هر کس طرفندن دقتی مطالعه و تفسیر ایدملیدر.

تجربه دینه نك بو آموزجک حصوله کتیردیکی طرز اعتقاد، فهنرک نظریاتیه کاملاً آهنگداردر. باشقه بریده قوللاشمش اولدوغم سوزلری بوراده سرد ایدرم: معتقد آکلار که حیات شخصیه سنک معتدلجه و ایجه طرفلری عینی نوعدن ده واسع بر حیات ایله ارتباطده بولنورلر که بو حیات اونک ذاتک خارجنده عالمده مؤثردر و بونکله اولوب ویره رک تماسده بولنه بیلیر؛ بر حیات که اونک تکمیل حیات سفلاسی قضازده اولنجه اونده بدرجه به قدر کندینی قور تاره بیلیر. بسوزله، مؤمن هیچ اولماز سه کندی وجدانک کلامنه نظراً بر ذات اعلی ایله ارتباطده بولنور که اوندن کندیسنه نجابش قوتلر فیضان ایدر. نورنده یاشامق ایچون بویه تجاربی واضح و کافی درجه ده چوق یامش اولانلر، زده دن کلیر سه کلسین هر انتقاددن تمامیه طو قونیمیه رق قالیرلر؛ شو حالده کرک اقاده می و علم محافلک انتقاد اولسون، کرک دینلیدیکی کبی عقل سلیم منطقک انتقاد اولسون.

اونلر نائل تجلیات اولمشلردر، و بیلر لرکه — بو اونلر یتر — بزکورولمز بر عالم روحه ملحقز، اورادن بزه مدد کلیر، اوصورتله که بزم روحز آلتری بولندوغمز دها واسع بر روحه اسرار انکیز طرزده ملاقی اولور.

بورادن ناشی انسان، فهنرک افکاری طوغرودن طوغرویه تجربیه مستند تحقیقه غیر مقارن اولدینی فکرینی مدافعه ایده بیلیر.

— مابعدی وار —

اعضادن

شوکتی

اسلام عالمیری و متفکرلری

۱

حجة الاسلام ابو حامد محمد غزالی

۴

غزالی عتیق :

علم کلامک نشائی اوزرینه علم کلامه طالمق چو فالش ایدی؛ زمان کچدی، علم کلام قدم پیدا ایتدی، اهل کلام سنتی محافظه ایله اکتفا ایتیموب حقایق اموردن بحثه کیرشدیلر؛ جواهر و اعراضدن و احکامندن بحثه طالدیلر. فقط بو کبی مباحث اهل کلامک علملرنجه مقصود اولماقله بو خصوصده کی سوزلری غایه قصوایه واردمدی، بوکا مبنی علم کلامدن — خلقک اختلافاتدن طولای ظهوره کلان ظلمات حیرتی بالکلیه ازاله ایده جک بر حال — حاصل اوله مدی.

جواهر القرآنده تصریح ایتدیکی وجهله غزالی نظرند علم کلام الحق عقیده عوامی مبتدعه نك تشویشندن حفظ ایدیور، فقط حقایق کشف ایتیمور ایدی. غزالی نك علم کلام حقنده کی سوزلری بوراده ختام بولیور.